

A SZELLEMITULAJDON-JOGOK MEGSÉRTÉSÉBŐL EREDŐ KOCKÁZATOK ÉS KÁROK EURÓPÁBAN

2021. évi figyelemfelhívó kampány

2021. június

A SZELLEMITULAJDON-JOGOK MEGSÉRTÉSÉBŐL EREDŐ KOCKÁZATOK ÉS KÁROK EURÓPÁBAN

© Az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala
A sokszorosítás a forrás megjelölésével megengedett.

A Covid19-világjárvány és a digitális tartalmak online vásárlásának és fogyasztásának ebből eredő növekedése új megvilágításba helyezte a szellemitulajdon-jogok megsértése által Európában okozott kockázatokat és károkat, és a figyelmet a fogyasztókra leselkedő veszélyekre irányította.

A fogyasztók nehezen tudják megkülönböztetni a valódi és a hamisított termékeket, különösen az interneten. Általában 3 emberből 1 (bár egyes országokban akár 2-ből 1) és átlagosan 10 európai közül csaknem 1 (9%) állította, hogy megtévesztés révén hamisítványt vásárolt. A digitális tartalmak legális és illegális forrásait is nehezen tudják elkülöníteni ⁽¹⁾.

Mivel az online kereskedelem fellendülőben van – az Eurostat szerint 2020-ban az európaiak több mint 70%-a vásárolt online –, a hamisított termékekkel kapcsolatos bizonytalanság egyre nagyobb aggodalomra ad okot a fogyasztók védelme szempontjából.

Az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO) és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) közös tanulmányának becslése szerint a hamisított termékek **121 milliárd euró** értékben **az Európai Unió (EU) importjának 6,8%-át** teszik ki, és minden ágazatot érintenek, a kozmetikai cikkektől és játékoktól kezdve a borokon és italokon, az elektronikán és ruházati cikkeken át a növényvédő szerekig és gyógyszeripari termékekig.

A hamisítók gyorsan tevékenykednek a globalizált gazdaságban, visszaélve a modern logisztikai megoldásokkal és a kereskedelmi eljárások egyszerűsítésére szolgáló jogszerű mechanizmusokkal, és azokban a gazdaságokban prosperálnak, amelyek nem rendelkeznek szilárd irányítási normákkal. A bizonyítékok azt mutatják, hogy bár a bűnözők továbbra is minden rendelkezésre álló szállítási módot felhasználnak a tiltott kereskedelem céljára, a lefoglalt áruk mennyisége és értéke szempontjából továbbra is a szállítókonténeres lefoglalások dominálnak. A főként Kelet-Ázsiából és különösen Kínából és Hongkongból származó hamisított termékek szállításának egyik fő csatornája továbbra is a konténeres tengeri szállítás, ez a konténerekből világszerte lefoglalt hamisítványok összértékének 80%-át teszik ki ⁽²⁾.

⁽¹⁾ [European Citizens and Intellectual Property \(Európai polgárok és a szellemi tulajdon\), 2020. október, EUIPO](#)

⁽²⁾ [Misuse of Containerised Maritime Shipping \(A konténeres tengeri szállítással való visszaélés, europa.eu, OECD-EUIPO, 2021. február\)](#)

Jelentős kockázatok a polgárok számára

A hamisított termékek komoly kockázatot jelentenek a polgárok egészségére és biztonságára, mivel általában nem felelnek meg a minőségi és biztonsági előírásoknak, és veszélyes összetevőket tartalmazhatnak: az EUIPO által elvégzett minőségi elemzés kimutatta ⁽³⁾, hogy a fő kockázatok a **veszélyes vegyi anyagoknak** való kitettséghez kapcsolódnak.

A hamisított növényvédő szerek és vegyi anyagok előállításából, felhasználásából és ártalmatlanításából eredő emberi és környezeti károk miatti aggodalom arra készítette a jogszabályok érvényesítéséért felelős hatóságokat, hogy rendszeresen tömeges és összehangolt, határokon átnyúló jogérvényesítési műveleteket hajtsanak végre. A „Silver Axe” műveletek ⁽⁴⁾ elindítása óta a hatóságok 1 222 tonna illegális és hamis növényvédő szert, gyomirtó szert és műtrágyát foglaltak le azok keretében.

A hamisított gyógyszerkészítményekkel folytatott globális kereskedelem értékét **4 milliárd euróra** becsülték ⁽⁵⁾. A hamisított gyógyszereket a globális kereskedelemben főként postai úton és futárszolgálatok révén szállítják. A hamisított termékek miatti aggodalom a Covid19-világjárvány alatt tovább erősödött.

A hamis gyógyszerek, például antibiotikumok és fájdalomcsillapítók, valamint az egyéb orvosi eszközök, például a személyi védőfelszerelések és arcmaszkok elterjedése felhívta a figyelmet erre a jelenségre, mivel az elkövetők kihasználják a polgárok újonnan megjelenő kezelésekkal és oltásokkal kapcsolatos bizonytalanságát ⁽⁶⁾.

⁽³⁾ [EUIPO DANGEROUS COUNTERFEIT STUDY.docx \(europa.eu, 2019. június\)](#)

⁽⁴⁾ A „Silver Axe” művelet 2012-ben indult, és jelenleg közel 30 ország vesz részt benne világszerte, [Operation Silver Axe strikes for the fourth time seizing over 550 tonnes of illegal pesticides \(A „Silver Axe” negyedik alkalommal csap le több mint 550 tonna illegális növényvédő szer lefoglásával\) | Europol \(europa.eu, Europol\)](#)

⁽⁵⁾ [Trade in Counterfeit Pharmaceutical Products \(A hamisított gyógyszerkészítmények kereskedelme, OECD-EUIPO, 2020. március\)](#)

⁽⁶⁾ [Europol predictions correct for fake COVID-19 vaccines \(Helyesek az Europol hamis Covid19-oltóanyagokkal kapcsolatos előrejelzései\) | Europol \(europa.eu\)](#)

Bűnszervezetek részvétele

A bizonyítékok egyre inkább alátámasztják a szervezett bűnözői csoportok szellemi tulajdon-jogok megsértésében való részvételét, valamint a szellemi tulajdont érintő bűncselekmények és más bűncselekmények – például kábítószer-kereskedelem, kényszermunka, kiberbűnözés, csalás, okirathamisítás és pénzmosás – közötti kapcsolatot ⁽⁷⁾. A szellemi tulajdont érintő bűncselekményeket jövedelmező tevékenységnek tekintik, amely a beruházások magas megtérülésével, a felderítés alacsony kockázatával és az egyéb jogellenes tevékenységekhez képest viszonylag enyhe büntetésekkel (rövidebb időtartamú szabadságvesztéssel, alacsonyabb összegű pénzbüntetéssel) jár.

A digitális kalóztevékenység ugyancsak igen jövedelmező piac a jogsértők számára. Csak az internetprotokoll-alapú televíziózás (IPTV) területén évente **1 milliárd euró összegű jogszerűtlen bevételt** termel a szerzői jogokat sértő digitális tartalmak értékesítése és fogyasztása az EU-ban⁽⁸⁾. 2019-ben az EU-ban 13,7 millió ember (tehát az EU lakosságának 3,6%-a) vette igénybe ezeket a jogellenes szolgáltatásokat az alkotók és a jogszerűen működő vállalkozások kárára.

A szellemi tulajdon-jogok megsértése a közösségi médiában

Az egészségügyi és biztonsági kockázatok mellett a hamisított termékek vásárlása és a kalózkodással érintett digitális tartalmakhoz való hozzáférés gyakran a biztonság megsértéséhez és pénzügyi veszteségekhez vezet azon fogyasztók számára, akik jelen vannak a

---

⁽⁷⁾ [EUROPOL-EUIPO Polycriminality Report 2.docx \(europa.eu\)](#)

⁽⁸⁾ [IPTV Study \(IPTV-tanulmány, europa.eu\), 2019. november](#)

webáruházakban, a platformokon és az online piacereken, de a közösségi médián keresztül is elérhetők.

Egy közelmúltbeli elemzés ⁽⁹⁾ rámutatott arra, hogy a közösségi médiával visszaélnék a hamisítás és a kalózkodás érdekében. A Facebookon, a Twitteren, az Instagramon és a Redditen folytatott több millió nyilvános beszélgetés áttekintése alapján az EUIPO kutatása megállapította, hogy a digitális tartalommal kapcsolatos beszélgetések egyharmada (35%) a kalózkodáshoz kötődhet, minek körében a legtöbb beszélgetés a filmes és zenei kalózkodásról folyik, különösen a Redditen és a Twitteren. Megállapítást nyert továbbá, hogy a világjárvány kezdetének hónapjaiban, 2020 tavaszán jelentős mértékben megszaporodtak a kalózkodással kapcsolatos beszélgetések. A kutatás azt is kiemelte, hogy a fizikai termékekről folytatott beszélgetések 11%-a adott esetben szintén hamisítványokra vonatkozhat.

A szellemitulajdon-jogok megsértése kárt okoz a jogszerűen működő vállalkozásoknak és különösen a kkv-knak

A szellemitulajdon-jogok megsértése nemcsak a fogyasztókat érinti, hanem jelentős károkat okoz az uniós gazdaságnak is. Hatással van az uniós gazdasági szereplők jogos érdekeire, és egyenlőtlené teszi a versenyfeltételeket a belső piacon. A fehérgazdaságban évente 83 milliárd eurós bevételkiesés keletkezik 11 kulcsfontosságú, a hamisításnak különösen kitett ágazatban, valamint 15 milliárd euró adó- és társadalombiztosítási járulék bevételétől esnek el, és becslések szerint évente 670 000 munkahely szűnik meg az EU-ban ezekben az ágazatokban a hamisítás miatt.

A szellemitulajdon-jogok megsértése különösen a kis- és középvállalkozások (kkv-k) számára káros. Az EUIPO által kiadott [IP SME scoreboard \(szellemi tulajdonnal kapcsolatos kkv-eredménytábla\)](#) szerint Európában a kisvállalkozások egynegyede szenvedett el szellemi tulajdont

---

⁽⁹⁾[Monitoring and analysing social media in relation to IP Infringement \(April 2021\)](#)

érintő jogsértést. A szellemi tulajdonhoz fűződő jogokkal, például védjegyekkel vagy szabadalmakkal rendelkező vállalkozások 33%-a számolt be általános bevételkiesésről, 27%-uk arról, hogy a szellemitulajdon-jogok megsértése miatt sérült a jóhírnevük, 15%-uk pedig a versenyelőny elvesztéséről számolt be.

A világvárvány alatt a vállalkozások egyre gyakrabban használták az EUIPO által annak érdekében létrehozott [IP Enforcement portalt \(a szellemitulajdon-jogok érvényesítésére szolgáló portál\)](#), hogy megkönnyítse a jogosultak és a jogszabályok érvényesítéséért felelős hatóságok (vám- és rendőri hatóságok) közötti információcserét, ami azt jelzi, hogy nagyobb számban sérülhettek a vállalkozások szellemitulajdon-jogai.

Ennek megfelelően a szellemitulajdon-jogokkal való rendelkezés és a gazdasági teljesítmény közötti pozitív kapcsolat is megerősítést nyert, és e kapcsolat különösen erős a kkv-k esetében ⁽¹⁰⁾. A szellemitulajdon-jogok jogosultjai jobban teljesítenek, mint azok, akik nem rendelkeznek ilyen jogokkal. Összességében az egy alkalmazottra jutó bevétel körülbelül 55%-kal magasabb a szellemitulajdon-jogok jogosultjai, mint a szellemitulajdon-jogokkal nem rendelkező vállalkozások esetében. Ez a kapcsolat különösen markáns a kkv-k esetében. A szellemitulajdon-jogokkal rendelkező kkv-k (bár 9%-nál kevesebben vannak) alkalmazottanként 68%-kal magasabb bevétellel rendelkeznek, mint azok a kkv-k, amelyek nem rendelkeznek szellemitulajdon-jogokkal (egyéb releváns tényezők figyelembevételével), és magasabb béreket is fizetnek.

Ami a jövőt illeti, általában véve a fokozott szellemitulajdonjog-igényű iparágak és különösen az új technológiákat bevezető kkv-k várhatóan döntő szerepet játszanak majd abban, hogy Európa gazdasága kilábal a világvárványt követő válságból.

⁽¹⁰⁾ [Firm level IP-contribution study \(Vállalati szintű szellemitulajdonjog-hozzájárulási tanulmány\)](#), EPO-EUIPO, 2021. február.

A jogsértő üzleti modellek megértése és a közvetítők bevonása a jobb jogérvényesítés érdekében

A jogsértők által pénzszerzésre használt üzleti modellek jobb megértése elősegíti a jogérvényesítési erőfeszítések testreszabását és megerősítését, bevonva egyúttal az érintett partnereket a hamisítás és kalózkodás elleni küzdelembe.

Mivel a szellemi tulajdon-jogok megsértése láthatóbbá válik az online környezetben, a doménnevek fontos szerepet játszanak számos, szellemi tulajdon-jogokat sértő online üzleti modellben, amelyek káros hatással vannak a fogyasztókra, a szellemi tulajdon-jogok jogosultjaira és a doménnevek teljes ökoszisztémájára nézve. Mivel a doménnevek száma globálisan már meghaladja a 375 milliót, a doménnév-kalózkodás valódi problémát jelent a törvényes márkák és a fogyasztók számára, és különösen súlyos problémát jelenthet a kkv-k számára, amelyek gyakran nem rendelkeznek elegendő forrással ahhoz, hogy aktívan figyelemmel kísérik webes jelenlétüket a doménnév-kalózkodás felderítése és márkáik jóhírnevének védelme érdekében.

Az EUIPO 20 bevont márkához kapcsolódó 1000 (hasonló és különböző variációkban megjelenő) doménnévre kiterjedő közelmúltbeli elemzése ⁽¹¹⁾ azt mutatta, hogy ezek fele gyanúsnak tekinthető, vagyis hamisítványokat értékesítő weboldalakra mutatnak.

Az EUIPO elemezte ⁽¹²⁾ azokat a bevált gyakorlatokat, amelyeket a regisztrátorok és a nyilvántartások alkalmaznak annak érdekében, hogy megakadályozzák a doménnevekkel szellemi tulajdon-jogokat sértő tevékenységek céljából való visszaélést; ilyen gyakorlatok például a megfelelő feltételek kidolgozása, a proxy szolgáltatások használatának korlátozása, a bejegyzést igénylő személyazonosságát ellenőrző rendszerek kiépítése, valamint a visszaélésszerű doménnévbejegyzések észlelése és az azokkal kapcsolatos fellépés.

Egyes nyilvántartások értesítés-eltávolítási eljárásokat is bevezettek a jogellenes tartalmú doménekekkel kapcsolatban az állami vagy bűnüldöző hatóságokkal együttműködve. A szellemi tulajdon-jogok jogosultjaival és a jogszabályok érvényesítéséért felelős hatóságokkal is

⁽¹¹⁾ [Focus on Cybersquatting: Monitoring and Analysis \(May 2021\)](#)

⁽¹²⁾ [2021 Discussion Paper on Domain Names FullR_en.pdf \(europa.eu, EUIPO, 2021. március\)](#)

együttműködnek az információk megosztása és a doménnevek szellemitulajdon-jogokat sértő használatának visszaszorítása érdekében.

Az EUIPO azt is megvizsgálta, hogy miként használják a közösségi médiát a szellemitulajdon-jogok megsértésére, például a szellemitulajdon-jogokat sértő tartalmak tárolása, streamingje vagy belinkelése, illetve az ilyen típusú tartalmak közösségi médiában történő reklámozása révén, a nyilvános és zárt csoportokon belüli kommunikáció kombinálásával a szellemitulajdon-jogok érvényesítését szolgáló intézkedések megghiúsítása érdekében.

Megelőző és korrekciós bevált gyakorlatok azonosítására került sor a szellemitulajdon-jogok megsértésének kezelése érdekében.

Együttműködés a közvetítőkön belül

A szellemitulajdon-jogok érvényesítése szempontjából fontos hagyományos jogérvényesítő szerveken (rendőrség, vámhatóság) kívül más olyan szereplők is vannak, akik egyre fontosabb szerepet töltenek be, ideértve különösen a közvetítőket, akiknek jogszerű szolgáltatásaival a jogsértők visszaélnek, és akiknél a jogosultak gyakran elsőként igyekeznek gátat vetni a jogsértésnek.

Az e-kereskedelmi piacterek hatalmas új lehetőségeket nyitnak meg a jogszerű értékesítők előtt az új piacokra való belépést és a fogyasztók elérését illetően. Ugyanakkor hamisítványok értékesítése céljából vissza is élhetnek velük.

Számos nagy e-kereskedelmi piactér rendelkezik már olyan programokkal, amelyek támogatják a jogosultakat abban, hogy platformjaikon bejelentsék a szellemitulajdon-jogok megsértését. Számos jogosult nem feltétlenül tud a létező programokról, vagy megterhelő számukra, hogy különböző platformokon újra meg újra meg kell adniuk adataikat. Számos platform nem biztos abban, vagy nem tudja könnyen ellenőrizni, hogy a szellemitulajdon-jogok törvényes jogosultjával áll-e szemben, amikor a szellemitulajdon-jogok piacterén történő megsértésével kapcsolatos információkat kap. Az EUIPO ezért integrált, biztonságos online szolgáltatást fejleszt ki ennek a szellemitulajdon-jogok jogosultjai és az e-kereskedelmi piacterek közötti együttműködésnek a

megkönnyítése érdekében, a szellemitulajdon-jogokat sértő árulisták IP Enforcement Portalon keresztül történő azonosításával és eltávolításával.

A technológiai fejlődés, az e-kereskedelem és a virtuális piacterek térnyerése, valamint a gazdasági és társadalmi környezetet gyorsan átalakító új üzleti modellek miatt a szellemitulajdon-jogok bejegyzése, hasznosítása és érvényesítése számos szempontból kiigazításra szorul.

Új technológiák és a szellemitulajdon-jogok érvényesítése

A technológia számos megoldást kínál a tulajdonjogok és a jogszerű ellátási láncok védelmére. A hamisítás elleni technológiák piaca azonban széles és összetett. A technológiák gyorsan fejlődnek, és a rájuk vonatkozó információkhoz sem könnyű hozzáférni.

Annak érdekében, hogy a vállalkozások a rendelkezésre álló számos műszaki megoldás kihasználásával maximalizálhassák a hamisítványokkal szembeni védelmüket, Anti-Counterfeiting Technology Guide (hamisítás elleni technológiai útmutató) ⁽¹³⁾ kiadására került sor, amely a hamisítás elleni technológia fő típusait ismerteti a vállalkozásokkal, ideértve az elektronikus azonosító vagy nyomkövető eszközöket, a markerek termékeken vagy csomagoláson való elhelyezésének módját, valamint egyéb kémiai, fizikai, mechanikai és digitális eszközöket. Az útmutató bemutatja a szellemitulajdon-jogok védelmének legköltséghatékonyabb és legcélszerűbb módjait, és egyértelműen leírja a megvalósítás követelményeit és költségeit. Ezen útmutató alapján ki kell dolgozni egy speciális keresőeszközt, amely segíti a vállalkozásokat abban, hogy megtalálják az üzleti tevékenységüknek leginkább megfelelő hamisítás elleni megoldásokat.

Emellett jelenleg zajlik a blokklánc-technológiában rejlő lehetőségek feltárása annak biztosítása érdekében, hogy az eredeti (hitelesített) termékeket az ellátási lánc bármely pontján eredetiként ismerjék fel a logisztikai vállalatok vagy a jogszabályok érvényesítéséért felelős hatóságok (például behozatal esetén a vámhatóság). A tervek szerint nyitott és interoperábilis (azaz a vállalkozások meglévő helymeghatározási és nyomkövetési megoldásaival és a jogszabályok

---

⁽¹³⁾ [2021 Anti Counterfeiting Technology Guide en.pdf \(europa.eu, EUIPO, 2021. február\)](#)

érvényesítéséért felelős hatóságok kockázatelemzési rendszereivel összekapcsolható) infrastruktúra megtervezése és kiépítése várható, amely az [IP Enforcement Portalhoz](#). is kapcsolódna.

A szellemi tulajdon-jogok megsértése a társadalmi, környezeti és gazdasági károk mellett a jóhírnév elvesztéséhez is vezethet, és alááshatja az innovációt, a kreativitást és a K+F-beruházásokat.

Ez a kihívást jelentő válság kétségtelenül rávilágított arra, hogy a hamisított termékeket és kalózkodással érintett digitális tartalmakat előállító, forgalmazó és értékesítő bűnszervezetek elleni küzdelemben fenntartható megoldásokat kell találni a bevált gyakorlatok azonosítása és új technológiák alkalmazása révén. A hatékony figyelemfelhívó kampányok terjesztése szintén döntő fontosságú a fenyegetés leküzdése szempontjából.

Ezen erőfeszítés körében döntő jelentőséggel bír az összes érdekelt fél – mind a köz-, mind a magánszféra – közötti globális együttműködés megerősítése. A szellemi tulajdon érintő bűncselekményeknek ismét európai prioritássá kell válniuk a nemzetközi bűnözés elleni küzdelem részeként.

Hasonlóképpen, nemzetközi szinten is folytatni kell a szellemi tulajdon-jogok védelmének és érvényesítésének harmadik országokban – különösen Kínában, Latin-Amerikában, Délkelet-Ázsiában és Afrikában – történő javítására irányuló erőfeszítéseket azon együttműködési programok részeként, amelyek kapcsán az EUIPO jár el végrehajtó ügynökségként, a hamisítás problémáját így annak lehetséges forrásánál kezelve.

A SZELLEMITULAJDON-JOGOK MEGSÉRTÉSÉBŐL EREDŐ KOCKÁZATOK ÉS KÁROK EURÓPÁBAN